

OTSUS

11.07.2024 nr 5-5/2024-042

Koondumisele nr 25/2024 Bioforce Group OÜ / Sürgavere Põllumajanduse OÜ loa andmine

1. Koondumine

14.06.2024 esitas Bioforce Agri OÜ (registrikood 16981394) volitatud esindaja Konkurentsiametile koondumise teate, mille kohaselt sõlmisid Bioforce Agri OÜ ja Osühing Omner Invest (registrikood 11363312) 13.06.2024 osa müügilepingu (edaspidi leping). Lepingu kohaselt kavatseb Bioforce Agri OÜ omandada 71,98% Sürgavere Põllumajanduse OÜ (registrikood 16265203) osalusest.

Tehingu tulemusel omandab Bioforce Group OÜ (registrikood 16260737) oma tütaretevõtja Bioforce Agri OÜ (asutatud 07.05.2024) kaudu valitseva mõju Sürgavere Põllumajanduse OÜ üle konkurentsiseaduse (edaspidi KonkS) § 2 lg 4 tähenduses ning antud juhul on tegemist koondumisega KonkS § 19 lg 1 punktis 2 sätestatud viisil.

Konkurentsiamet avaldas 17.06.2024 ülalnimetatud koondumise teate saamise kohta teadaande väljaandes Ametlikud Teadaanded. Asjast huvitatud isikud koondumise kohta arvamusi ja vastuväiteid ei esitanud.

2. Koondumise osalised

KonkS § 20 punkti 2 järgi on koondumise osaliseks füüsiline isik või ettevõtja, kes omandab valitseva mõju ühe ettevõtja või tema osa või mitme ettevõtja või nende osade üle.

KonkS § 20 punkti 4 järgi on koondumise osaliseks ettevõtja, kelle üle või kelle osa üle valitsev mõju omandatakse.

Seega on koondumise osalisteks Bioforce Group OÜ ja Sürgavere Põllumajanduse OÜ.

Bioforce Group OÜ on energia- ja keskkonnaettevõtja, mis tegeleb biometaanijaamade ja surugaasitanklate arenduse, ehitamise ning opereerimisega Baltikumis. Bioforce Group OÜ ja temaga valitseva mõju kaudu seotud ettevõtjad on keskendunud biometaani tootmisele ja tankimisele ning mille põhitegevuseks on biomassi, sh loomsete kõrvalsaaduste töötlemine keskkonnasõbralikuks biometaaniks ja kääritusjäätiks ehk väetiseks. Samuti kuulub ettevõtjate pakutavate lahenduste hulka biometaanijaamade ja CNG-tanklate projekteerimine ja ehitus, nende efektiivne käivitamine, 24/7 opereerimine ning järelhooldus.

Bioforce Group OÜ kuulub osanikele, kelle vahel jagunevad osalused järgmiselt:

- 39% OÜ VINTSELLE (registrikood 10506798) ning mille osanikud omakorda on Sulev Kodu (isikukood [...]; osalus 79,97%), Silja Saulep (isikukood [...]; 10,02%), Karl-Erik Kodu (isikukood [...]; 5,01%), Sabine-Karoline Kodu (isikukood [...]; 5,01%);
- 18,5% Hendrix OÜ (registrikood 14409615), mille ainuosanik on Henry Uljas (isikukood [...]);
- 17,5% KAFE invest OÜ (registrikood 14206490), mille ainuosanik on Siim Tenno (isikukood [...]);
- 15% Tanel Talme (isikukood [...]) ja
- 10% Balamb Garden OÜ (registrikood 16096114), mille osalused jagunevad omakorda:
 - 33,36% Trabia HoldServ OÜ (registrikood 16196040) ning mille ainuosanik on Marko Pikani (isikukood [...]);
 - 33,32% Bellatrix OÜ (registrikood 14026865), mille ainuosanik on Karl Koort (isikukood [...]) ja
 - 33,32% HAHO INVEST OÜ (registrikood 14174577), mille ainuosanik on Egert Akenpärg (isikukood [...]).

Bioforce Group OÜ üle omab koondumise teate kohaselt ja tuginedes 27.10.2022 sõlmitud osanike lepingule valitsevat mõju OÜ VINTSELLE. OÜ VINTSELLE teeb investeringuid kinnisvara ja taastuenergeetika valdkonnas Eestis ja Lätis. Äriühinguga valitseva mõju kaudu seotud ettevõtjate põhitegevuseks on kinnisvaraobjektide arendamine ja välja üürimine ning taastuenergeetika projektide arendamine.

Bioforce Group OÜ-ga valitseva mõju kaudu seotud ettevõtjad on:

- Bioforce Agri OÜ (100%), mis on käesolevaks tehinguks asutatud äriühing ning mille eesmärgiks on käesoleva koondumise järgselt arendada biogaasi projekte Viljandimaal, sh kaasates Sürgavere Põllumajanduse OÜ tegevuse käigus tekkivaid tootmisjääke (sh loomseid kõrvalsaadusi) biometaani tootmisesse.
- Bioforce Production OÜ (100%), mille põhitegevusalaks on inseneritegevused ning nendega seotud tehniline nõustamine, täpsemalt biometaanijaamade, CO² kinnipüüdmiss- ja veeldamisseadmete, muude gaasi ning biogaasi tehnoloogiliste rajatiste arendamine ja opereerimine. Bioforce Production OÜ-ga valitseva mõju kaudu seotud ettevõtjad on:
 - Bioforce Aravete OÜ (100%), mis on Mägise külas asuv energia- ja keskkonnaettevõtja, mille põhitegevusalaks on gaasitootmine. Äriühing toodab biometaani, mille sisendiks vajalik biogaas ostetakse Aravete Biogaas OÜ-lt. 2022. aasta aprillis käivitatud biometaanijaam tootis 2023. aastal ligikaudu 40 000 MWh biometaani. Biometaan tarniti peamiselt Bioforce Infra OÜ-le, mida kasutatakse Tallinnas surugaasiga sõitvate busside tarbeks.
 - Bioforce CO2 OÜ (100%), mille põhitegevusalaks on tööstusgaaside tootmine, täpsemalt biometaanijaamadest eralduva CO² kinnipüüdmine ja veeldamine.
 - Bioforce Ebavere OÜ (100%), mille põhitegevusalaks on gaasitootmine. Ettevõtja tegutseb Lääne-Virumaal Ebavere külas ning tegeleb peamiselt veise vedelsõnnikust, toiduainetööstuste jääkproduktidest ning põllumajanduses tekkivatest silojääkidest biometaani tootmisega. Valdav osa biometaanist transporditakse vastavate puhvermahutitega Bioforce Infra OÜ Kadaka ja Peterburi tee surugaasi tanklatesse ning seda kasutatakse Tallinnas surugaasiga sõitvate busside tarbeks.
 - Bioforce Viiratsi OÜ (90%), mis tegutseb Viljandimaal Mäeltküla külas, arendades ja rajades biometaanijaama, et alustada 2026. aastal biometaani tootmisega. Tegemist on toiduainetööstuse ettevõtja AS Maag Eesti ning Bioforce Production OÜ ühisprojektiga.
 - Bioforce Laatre OÜ (50%), mis on Valgamaal Laatre külas tegutsev energia- ja

keskkonnaettevõtja. Äriühing tegeleb biometaanijaama arendamise ning rajamisega, biometaani tootmisega on kavas alustada 2024. aastal.

- Bioforce Kihnu OÜ (100%) on valdusettevõtja, mille tütarettevõtjad on:
 - Bioforce H OÜ (100%), mille põhitegevusalaks on inseneritegevused ning nendega seotud tehniline nõustamine;
 - Bioforce Services OÜ (100%), mille põhitegevusalaks on tööstuslike masinate ja seadmete paigaldus, täpsemalt katlamajade, külmutus-, jahutus- ja kliimaseadmete, soojuspumpade, biometaanijaamade seadmete ja surugaasi paigaldiste remont ja hooldus. Samuti tegeleb äriühing nimetatud seadmegruppide ja nende varuosade maaletoomise ja müügiga.
- BioForce OÜ (100%), mille põhitegevusalaks on elamute ja mitteeluhoonete ehitus ning inseneritegevused ning nendega seotud tehniline nõustamine. Äriühing tegeleb CNG tanklate, biometaanijaamade ja muude gaasi ning biogaasi tehnoloogiliste rajatiste ehitamisega ning pakub teenust nii peatöövõtjana kui ka lahenduste projekteerija ning paigaldajana.
 - Bioforce Infra OÜ (56%), mille põhitegevusalaks on mootorikütuste jaemüük, sh tanklate tegevus ning lisategevusalaks on kaubavedu maanteel. Bioforce Infra OÜ teenindab AS-i Tallinna Linnatransport gaasibusse nii oma Peterburi tee 73 surugaasi-tanklas kui ka Kadaka tee 62a surugaasitanklas. 2022. aastal tangiti surugaasibusse 131 327 MWh surugaasiga, millest biometaan moodustas ligikaudu 30%.
- Bioforce Infra OÜ (29%), mille põhitegevusalaks on mootorikütuste jaemüük, sh tanklate tegevus ning lisategevusalaks on kaubavedu maanteel.

Sürgavere Põllumajanduse OÜ on Põhja-Sakala vallas tegutsev põllumajandusettevõtja, mis tegeleb loomakasvatusega (piimakarjakasvatus, muu veislade ja pülvlikasvatus) ja söödatootmisega ning enda või renditud kinnisvara üürileandmise ja käitusega.

Kõnealuse koondumise järgselt saab Sürgavere Põllumajanduse OÜ enamusosanikuks Bioforce Agri OÜ, mis kuulub omakorda Bioforce Group OÜ valitseva mõju alla.

3. Õiguslik hinnang

3.1 Koondumise kontrolli kohaldamine

KonkS § 21 lg 1 kohaselt kontrollitakse koondumist, kui koondumise osaliste eelnenud majandusaasta käibed Eestis kokku ületavad 6 000 000 eurot ja vähemalt kahe koondumise osalise käibed Eestis ületavad kummalgi 2 000 000 eurot.

Koondumise osaliste eelmise majandusaasta käive Eestis oli kokku üle 6 000 000 euro ja koondumise osaliste Eesti käive eraldi ületas nimetatud perioodil 2 000 000 eurot, mistõttu kuulub koondumine KonkS § 21 lg 1 kohaselt kontrollimisele.

3.2 Kaubaturud

KonkS § 3 lg 1 kohaselt on kaubaturg hinna, kvaliteedi, tehniliste omaduste, realiseerimis- ja kasutustingimuste ning tarbimis- ja muude omaduste poolest ostja seisukohalt omavahel vahetatavate või asendatavate (edaspidi asendatavate) kaupade käibimise ala, mis hõlmab muu hulgas kogu Eesti territooriumi või selle osa.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri 17.07.2006 määrus nr 69 „Koondumise teate esitamise juhendi“ (edaspidi juhend) § 8 lg 3 punkti 1 kohaselt on horisontaalselt mõjutatud kaubaturuks selline kaubaturg, kus tegutseb vähemalt kaks koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat ja koondumine tekitab vähemalt 15-protsendilise ühise turuosa. Sama paragrahvi lõike 3 punkti 2 kohaselt on vertikaalselt mõjutatud kaubaturuks iga kaubaturg, kus tegutseb üks või mitu koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat, mis eelneb või järgneb kaubaturule, kus tegutseb mõni teine koondumise osaline või temaga samasse kontserni kuuluv ettevõtja, ning kus mõne osalise individuaalne turuosa või osaliste ühine turuosa on vähemalt 25 protsenti, olenemata sellest, kas nad on tegelikult müüja ja ostja suhetes või mitte.

Koondumise teate kohaselt üürib Bioforce Group OÜ-ga valitseva mõju kaudu seotud OÜ VINTSELLE välja tööstuskinnisvara [...]. Sürgavere Põllumajanduse OÜ üürib tööstuskinnisvara välja üksnes [...]. Sarnaselt tööstuskinnisvara rentimise valdkonda puudutavale varasemale praktikale¹ leiab Konkurentsiamet, et horisontaalne kattuvus tööstuskinnisvara üürimise osas puudub.

Samuti kuulub Bioforce Group OÜ-ga valitseva mõju kaudu seotud OÜ-le VINTSELLE [...] hektarit põllumajandusmaad, millest [...] hektarit on välja renditud põllumajanduslikuks tegevuseks. Sürgavere Põllumajanduse OÜ-le kuulub koondumise teate esitamise seisuga [...] hektarit maatulundusmaad (st põllumajandusmaad), kuid põllumajandusmaad välja ei rendita. Seega puuduvad koondumise osaliste ja nendega valitseva mõju kaudu seotud ettevõtjate äritegevustes horisontaalsed kattuvused.

Koondumise osaliste või nendega valitseva mõju kaudu seotud ettevõtjate tegevustes esinevad vertikaalsed seosed, kuna Sürgavere Põllumajanduse OÜ tegeleb loomakasvatusega ning tema põhitegevusest jääb üle sõnnik ja biomass, mis antakse üle Bioforce Group OÜ-ga valitseva mõju kaudu seotud ettevõtjatele, kes kasutavad seda sisendina biometaan (biogaasi) tootmisel. Biogaasi tootmisel tekivad omakorda kõrvalsaadusena käärimisjääd, mida on võimalik suunata tagasi Sürgavere Põllumajanduse OÜ-le, kes saab toitainerikast väetist ehk digestaati kasutada väetamisel.

Statistikaameti andmebaasi² kohaselt tekkis Eestis 2022. aastal 130 467 tonni läga ja sõnnikut. Sürgavere Põllumajanduse OÜ andis 2023. aastal üle [...] tonni ehk ligikaudu [0-5]% Eestis tekkinud lägast ja sõnnikust.³

Elering AS-i andmete kohaselt⁴ toodeti Eestis 2023. aastal 210 617 MWh biometaan. Bioforce Group OÜ ja temaga valitseva mõju kaudu seotud ettevõtjad tootsid 2023. aastal [...] MWh biometaan ehk ligikaudu [20-30]% Eestis toodetavast biometaanist.

Kuivõrd kõnesoleva koondumise puhul ei teki koondumise osaliste tegevustes juhendi § 8 lõike 3 punktide 1 ja 2 tähenduses horisontaalselt kattuvaid ega vertikaalselt mõjutatud kaubaturgusid, ei ole kaubaturgude ega nende geograafiliste ulatuste täpne piiritlemine antud koondumise puhul vajalik.

¹ Konkurentsiameti 27.08.2021 otsus nr 5-5/2021-055 VH KV 003 OÜ / ENSTO ENSEK AS ettevõtja osa ([link](#))

² www.stat.ee, tabel KK068: Jäätmetek. Andmed realt: Jäätmeliik.

³ Arvestusega, et vastav suurusjärk on sarnane 2022. aasta omaga.

⁴ <https://www.elering.ee/biometaan-paritolutunnistused>

4. Hinnang koondumisele

KonkS § 22 lg 3 kohaselt keelab Konkurentsiamet koondumise, kui see oluliselt kahjustab konkurentsi kaubaturul, eelkõige turgu valitseva seisundi tekkimise või tugevnemise kaudu.

KonkS § 13 lg 1 järgi omab turgu valitsevat seisundit ettevõtja või mitu samal kaubaturul tegutsevat ettevõtjat, kelle positsioon võimaldab tal/neil sellel kaubaturul tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest. Turgu valitseva seisundi olemasolu eeldatakse, kui ettevõtjale või mitmele samal kaubaturul tegutsevale ettevõtjale kuulub kaubaturul vähemalt 40 protsenti käibest.

Käesoleva koondumise puhul ei teki koondumise osaliste tegevuste vahel Eestis horisontaalseid kattuvusi. Samuti ei teki koondumise osaliste tegevuste vahel vertikaalselt mõjutatud kaubaturgusid. Biometaani tootmisega tegelevad Eestis mitmed ettevõtjad, koondumise osaliste suuremateks konkurentideks on ROHEGAAS OÜ, Biometaan OÜ, OÜ Vinni Biogaas, Tartu Biogaas OÜ.

Eeltoodut arvestades on Konkurentsiamet seisukohal, et käesoleva koondumise tulemusena ei muutu kaubaturgude struktuur sellisel viisil, mis kahjustaks oluliselt konkurentsi. Samuti ei tekita ega tugevda käesolev koondumine turgu valitsevat seisundit KonkS § 13 lg 1 tähenduses. Seega ei esine käesoleva koondumise puhul KonkS § 22 lg 3 nimetatud asjaolusid, mis tingiksid koondumise keelamise.

Lähtudes eelnevast ja juhindudes KonkS § 27 lg 1 p 1 otsustab Konkurentsiamet

anda loa Bioforce Group OÜ ja Sürgavere Põllumajanduse OÜ koondumisele.

Otsuse peale võib esitada vaide Konkurentsiameti peadirektorile haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul, arvates käesoleva otsuse teatavakstegemisest.

KonkS § 27 lg 6¹ kohaselt peavad koondumise osalised koondumise jõustama kuue kuu jooksul koondumiseks loa andmise otsuse kehtima hakkamisest arvates. Konkurentsiamet võib koondumise osalise põhjendatud taotluse alusel seda tähtaega ühe korra pikendada kuni ühe aastani.

(allkirjastatud digitaalselt)

Evelin Pärn-Lee
peadirektor